

Iona Bădescu

Iona Bădescu

Dicționar de termeni oltenești

Volumul I

Literele A-L

Editura UNIVERSITARIA

Craiova, 2018

Referenți științifici:
Conf.univ.dr. Camelia Zăbavă
Lect.univ.dr. Ovidiu Drăghici

Copyright © 2018 Editura Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BĂDESCU, ILONA

Dicționar de termeni oltenești / Ilona Bădescu. - Craiova : Universitaria,
2018

vol.

ISBN 978-606-14-1448-2

Vol. 1. : Literele A-L. - 2018. - Conține bibliografie. - ISBN 978-606-
14-1449-9

81

© 2018 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezentul dicționar reunește cuvinte, expresii și locuțiuni folosite în graiurile oltenești, fără a avea însă pretenția de a fi epuizat bogăția lexicală specifică acestei variante regionale a dacoromânei.

Materialul cuprins în dicționar este format din:

- cuvinte atestate pentru graiurile dacoromâne sudice, unele dintre ele specifice numai Olteniei, altele comune cu graiurile muntenești propriu-zise;
- cuvinte specifice ariilor învecinate (Banat, Transilvania), înregistrate în zonele de interferență lingvistică;
- variante regionale fonetice (cuvinte care prezintă o evoluție fonetică particulară sau anumite accidente fonetice) sau morfologice (care vizează schimbări de gen, de declinare, forme particulare de plural la substantive, schimbări de conjugare ori forme caracterizate prin prezența sau absența sufixelor morfologice la verb);
- cuvinte sau sensuri ale acestora care în anumite dicționare au indicația popular;
- creații lexicale cu caracter expresiv, apărute prin derivarea cu diferite afixe, specifice variantei vorbite a limbii;
- cuvinte, locuțiuni sau sensuri ale acestora care, în raport cu limba comună sunt considerate învechite;
- cuvinte sau variante, sensuri, locuțiuni sau expresii care nu sunt atestate în dicționare sau glosare;
- cuvinte din limba comună care au dezvoltat sensuri sau care reprezintă nucleul unor locuțiuni sau expresii;
- neologisme care prezintă forme particulare la nivel fonetic, gramatical sau semantic.

În cazul substantivelor, cuvântul-titlu este înregistrat cu forma de nominativ singular, urmată de forma de plural și indicațiile gramaticale. S-a notat numai forma de plural pentru situațiile în care reținerea acesteia în calitate de cuvânt-titlu a fost motivată prin forma diferită de cea din limba comună. La adjective, s-au notat numai formele de masculin și feminin singular, iar în cazul în care este atestată o singură formă, de masculin sau feminin, atunci s-a notat și forma de plural. La verbe, alături de conjugare și de tranzitivitate, au fost notate, acolo unde s-a impus, și oscilațiile de conjugare, cu sau fără sufix de lărgire.

Un element important în cunoașterea pronunției îl reprezintă accentul, care a fost notat obligatoriu, excepție făcând cuvintele monosilabice sau cuvintele pentru care atestările nu precizau accentul.

Cuvintele omografe au fost notate cu o cifră la umăr, dar în cazul în care diferențierea este marcată de accent, acestea au fost înregistrate drept cuvinte-titlu.

Sensul este indicat prin sinonime literare sau/și prin expresii care să acopere semnificația cuvântului, iar dacă în definiție s-au folosit anumite regionalisme existente în dicționar, acestea au fost marcate prin scriere cu litere cursive.

Valorificând glosarele și dicționarele tipărite anterior, acest dicționar se doarește a fi o lucrare de uz general, utilă pentru toți cei pasionați de studiul regionalismelor, dar, în egală măsură, un instrument de lucru pentru elevi, studenți și profesori.

Autoarea

ABREVIERI

adj. = adjectiv, adjectival
adv. = adverb, adverbial
advers. = adversativ
art. = articol, articulate
augm. = augmentative
c.d. = complement direct
c.i. = complement indirect
c.instr. = complement instrumental
c.t. = complement de timp
col. = colectiv
comp. = comparativ
compl. = complement
conj. = conjuncție
dem. = demonstrativ
depr. = depreciativ
expr. = expresie
f. = feminin
fam. = familiar
fig. = figurat
gen. = genitival
impers. = impersonal
ind. = indicativ
interj. = interjecție
intrans. = intransitiv
invar. = invariabil
ir. = ironic
înv. = învechit
loc. = locuțiune
m. = masculin

n. = neutru
neg. = negativ
nehot. = nehotărât
num. = numeral
num. card. = numeral cardinal
num. ord. = numeral ordinal
pas. = pasiv
peior. = peiorativ
pers. = persoană
p. ext. = prin extensie
pl. = plural
pos. = posesiv
prep. = prepoziție, prepozițional
p. restr. = prin restrângere
prez. = prezent
pron. = pronume
refl. = reflexiv
s. = substantiv
s.c. = substantiv compus
sg. = singular
sint. = sintagmă
subst. = substantival(ă)
tranz. = tranzitiv
v. = vezi
vb. = verb, verbal

SURSE

- *** *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
- *** *Dicționarul Limbii Române*, Ediție anastatică, Vol. I-XIX, Editura Academiei, București, 2010.
- *** *Glosar dialectal Oltenia*, întocmit sub conducerea lui Boris Cazacu de Galina Ghiculete, Paul Lăzărescu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, Editura Academiei, București, 1967.
- *** *Micul dicționar academic*, vol. I-IV, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001-2003.
- *** *Noul atlas lingvistic pe regiuni. Oltenia*, vol. I-V, sub conducerea lui Boris Cazacu, de Teofil Teaha, Ion Ionică și Valeriu Rusu, Editura Academiei, București, 1964-1984.
- *** *Texte dialectale. Oltenia*, publicate sub redacția lui Boris Cazacu, de Cornelia Coșuț, Galina Ghiculete, Maria Mărdărescu, Valeriu Șuteu și Magdalena Vulpe, București, 1967.
- Bărbuț, Dorina, *Dicționar de grai oltenesc*, Asociația Independentă Literară, Artistică, Culturală și Editorială „Mileniul III”, Craiova, 1980.
- Bulgăr, Gh. (coord.), *Lexic regional*, Editura Academiei, București, 1960.
- Ciorănescu, Alexandru, *Dicționarul etimologic al limbii române*, Editura SAECULUM I.O., București, 2002.
- Mareș, Lucreția, *Lexic regional 2*, Editura Științifică, București, 1967.
- Marin, Maria (coord.) / Ionică, Ion / Marinescu, Anca / Mărgărit, Iulia / Teaha, Teofil, *Dicționarul graiurilor dacoromâne sudice*, vol. I-III, Editura Academiei, București, 2009-2011.
- Șăineanu, Lazăr, *Dicționar universal al limbei române*, ediția a VI-a, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1929.

A

A¹ adj. dem./art. adj. Cea.

A² prep. **1.** La. **2.** cu val. adv. La, cam, aproape.

A³ conj. adverbs. Dar, însă.

Abá¹, *abále* s.f. **1.** Dimie, postav. **2.** Țesătură groasă din cânepă (pentru îmbrăcăminte).

Abá² interj. Exclamație prin care se exprimă mirarea sau se atrage atenția.

Abagér, *abagéri* s.m. Croitor de haine groase din *aba*.

Abălár, *abălári* s.m. Piuar.

Abé adv. v. **abí**.

Abí adv. Abia; și în loc. adv. *de-abi* = de abia.

Abitír adv. (la comp.) Mai bine, mai tare, mai mult (decât...).

Abizuí, ind. prez. pers. 1 sg. *abízui/abizuiesc*, vb. IV refl. A se bizui.

Abizuí adv. Sigur; cu siguranță.

Abóbota adv. Fără rost, fără socoteală.

Abțiguí, ind. prez. pers. 1 sg. *abțigui/abțiguiesc*, vb. IV refl. A se chercheli; a se îmbăta.

Abțiguiálă, *abțiguiéli* s.f. Chercheală; beție.

Abțiguit, *abțiguită* adj. Amețit de băutură, cherchelit; beat.

Abur, *áburi* s.m. **1.** Miros. **2.** Undă de căldură.

Aburá, ind. prez. pers. 3 sg. *ábură/aburează*, vb. I **1.** (despre vânt) A adia, a bate ușor. **2.** A emite vapori. **3.** A iradia puțină căldură.

Aburát¹ s.n. Sită centrifugă la moară, acționată mecanic; burat.

Aburát², *aburátă* adj., în expr. *a dormi aburat* = a dormi buștean, adânc, profund.

Ábure s.m. Vaporii de apă.

Abureálă s.f. **1.** Căldură puțină în cameră, la începutul sau la sfârșitul iernii. **2.** Pală ușoară de vânt. **3.** Miros. **4.** Sudoare.

Aburít adj. v. **aburát**.

Acaná adv. Mai la o parte, în lăaturi.

Acár, *acári* s.m. Fierar.

Acéeași, în loc. adv. *după aceeasi* = după aceea, apoi, pe urmă.

Acelăláltă pron. dem. f. Cea-laltă.

Acerá, ind. prez. pers. 1 sg. *aceréz*, vb. I refl. A se aciua; a-și găsi un adăpost.

Acéștea pron./adj. dem. f. pl. Acestea.

Ací adv. în loc. adv. *de aci* = după aceea, pe urmă, apoi.

Acía adv. Aici.

Acíașa adv. Aici.

Aciași, în loc. adv. *de aciași* = după aceea, pe urmă, apoi.

Acílea adv. Aici.

Acioá (4 sil.), ind. prez. pers. 1 sg. *acioéz*, vb. I refl. A se aciua; a-și găsi un adăpost.

Acioálă (4 sil.) s.f. **1.** Adăpost improvizat pentru oameni sau animale. **2.** Liniște. **3.** (referitor la lucruri sau nutreț) în expr. *a pune la*

acioală = a pune la adăpost, a proteja față de acțiunea factorilor de mediu. **4.** în expr. *a-și găsi acioala* = a-și găsi un adăpost; a-și afla liniștea.

Aciolare s.f. Acțiunea de a se adăposti.

Aciolát, *aciolátă* adj. Adăpostit, aciuat.

Acirá, ind. prez. pers. 1 sg. *aciréz/acír*, vb. I intranz. **1.** A aștepta ceva de la cineva, a nădăjdui la ceva; a avea nădejde la..., a aștepta să..., a tinde spre... **2.** A fi în așteptare; a pândi. **3.** A stăru.

Acitón s.n. Soluție chimică folosită la vopsitul pieilor.

Aciuí vb. I refl. v. **acioá.**

Aciuí s.f. v. **acioá.**

Aciuí, *aciuí* adj. v. **aciolát.**

Aciucá, ind. prez. pers. 3 sg. *aciúcă*, vb. I refl. (despre o boală) A se prinde, a cuprinde.

Aciuí (4 sil.), vb. IV refl. v. **acioá.**

Aciuí s.f. v. **acioálă.**

Aciuí (4 sil.) vb. I refl. v. **acioá.**

Aciuí, *aciuí* adj. v. **aciolát.**

Acó adv. Acolo, în acel loc.

Acoávă, *acoáve* s.f. Butoi mare (de la 50 la peste 150 de decaltri); butie.

Acói, *acoáie* s.n. Ac mare.

Acól adv. Acolo, în acel loc.

Acólea adv. Pe aici, prin apropiere, nu departe de aici.

Acoleá adv. v. **acólea.**

Acoleá s.a. Nu departe de aici, pe aici pe aproape.

Acoló, în loc. adv. *de-acoló* = după aceea, pe urmă; apoi.

Acoloá adv. Acolo.

Acón, *acoáne* s.n. v. **acói.**

Acopăi, ind. prez. pers. 1 sg. *acópăi/acopăiez*, vb. IV tranz. v. **a copăi.**

Acopăiálă, *acopăieli* s.f. v. **copăiálă.**

Acopăire, *acopăiri* s.f. v. **copăire.**

Acopăit, *acopăit* adj. v. **copăit.**

Acoperí, ind. prez. pers. 1 sg. *acóper*, vb. IV refl. A se înveli.

Acoperișe s.n. pl. Acoperișuri la casă, stână etc.

Acosí vb. tranz. A cosi.

Acóu, *acóuri* s.n. v. **acóv (1.).**

Acóv, *acoáve* s.n. **1.** Butoi mare (de la 50 la peste 150 de decaltri); butie. **2.** Vas din doage în care se pun strugurii la cules; zăcătoare; (p. restr.) puțină.

Acovél s.n. Diminutiv de la *acov (1.).*

Acreeálă s.f. Dospire, dospit (la aluat).

Acrí vb. IV refl. **1.** (despre aluat) A se dospi. **2.** (despre caș) A se dospi, a fermenta.

Acriș s.n. **1.** Lapte covăsit. **2.** Plantă erbacee cu frunze alungite și acrișoare, cultivată ca plantă alimentară sau medicinală; măcriș.

Ácru, *ácră* adj., în *lapte acru* = lapte din care s-a scos untul; zară.

Acțiguí, ind. prez. pers. 1 sg. *acțigui/acțiguiesc*, vb. IV refl. v. **abțiguí.**

Acțiguit, *acțiguită* adj. v. **abțiguit**.

Aculége vb. I tranz. A culege.

Acuperi, ind. prez. pers. 1 sg. *mă acuper*, vb. IV refl. v. **acoperi**.

Acurăță vb. I tranz. și pas. refl. A (se) îndepărta murdăria, coaja etc.

Acușa adv. Acum, imediat.

Acuși adv. v. **acușa**.

Acușica adv. Diminutivul de la *acuși*; în grabă, foarte repede repede, imediat, îndată.

Acușicașă adv. Acum, imediat.

Acuță s.f. Diminutivul de la *ac* (cu gămălie).

Adăos, *adăose* s.n. Scândură pusă de-a curmezișul fundului unui vas de lemn, pentru a-i spori rezistența.

Adălmăș, *dălmășuri/adălmășe* s.n. Băutură (și gustare) oferită de cineva după încheierea unei afaceri, a unei tranzacții sau a construcției unei case.

Adălmășă, *adălmășe* s.f. v. **adălmăș**.

Adăorăt, *adăorătă* adj. **1.** Căsătorit a doua oară. **2.** (despre părinți) Vitreg. **3.** Cu tată vitreg.

Adăp interj. Cuvânt repetat cu care vitele sunt îndemnate să se adape.

Adăpă, ind. prez. pers. 1 sg. *adăp*; conj. pers. 3 sg. *să adăpe*, vb. I **1.** A duce mireasa la fântână pentru a îndeplini un anumit ritual în cadrul nunții. **2.** A duce bradul la fântână înainte de cununie, pentru a-l stropi cu apă.

Adăpăt s.n. Obicei la nuntă; numele obiceiului de a *adăpa* mireasa.

Adăpătoare, *adăpătoare/adăpători* s.f. v. **adăpător**.

Adăpător, *adăpătoare* s.n. Vas mic (de forme diferite), pus la urdiniș, din care se adapă albinele.

Adăpău, *adăpăuri* s.n. **1.** Vas mic, la urdiniș, din care se adapă albinele. **2.** Adăpătoare pentru vite.

Adăpoaste s.n. pl. Adăposturi.

Adăstă, ind. prez. pers. 1 sg. *adăst/adăstéz*, vb. I tranz. A aștepta pe cineva sau ceva.

Adăstăre, *adăstări* s.f. Așteptare.

Adăstăt, *adăstături* s.n. Așteptare.

Adălmăș, *adălmășe/ adălmășuri* s.n. v. **adălmăș**.

Adăncătură, *adăncături* s.f. Loc adânc; denivelare de teren; adâncitură.

Adăpoi, *adăpoaie* s.n. Jgheab, uluc din care se adapă animalele.

Adăvără, ind. prez. pers. 1 sg. *adăvărez*, vb. I intranz. și refl. A confirma un fapt sau spusele cuiva.

Adăiătă, *adăiate* s.f. Datină, obicei.

Adăiba adv. Aproape, gata.

Adăibăi, ind. prez. pers. 1 sg. *adăibăi*, vb. IV intranz. A băjbăi pe întuneric.

Adăibui, ind. prez. pers. 1 sg. *adăibui/adăibuiesc*, vb. IV tranz. și intranz. **1.** A căuta pe întuneric; a pipăi. **2.** A găsi, a nimeri. **3.** A prinde pe cineva cu ceva, des-

coperi, a afla, a-și da seama de intențiile cuiva, de adevărata identitate a cuiva.

Adibuire, *adibuiri* s.f. Căutare marcată de nesiguranță.

Adibuit, *adibuită* adj. Găsit, descoperit, aflat (după multă căutare).

Adică adv., în loc. adv. *la o adică* = **a.** la nevoie, în caz de necesitate; **b.** la drept vorbind, ca să spun adevărul.

Adinénea adv. Adineauri, acum câteva clipe.

Adíneni adv. v. **adinénea**.

Adíninea adv. v. **adinénea**.

Adíp, interj. v. **adáp**.

Admigdalită s.f. v. **amigdalită**.

Adourát, *adourată* adj. v. **adorát** (1.).

Adresá vb. I tranz. A dresa (animale).

Aducător, *aducătoare* s.n. Unealtă folosită în dogărie, cu ajutorul căreia se răsuțește teiul de legat cercurile la vase.

Adúce vb. III **1.** tranz. și refl. A semăna cu cineva sau cu ceva. **2.** (despre aluat, mămligă, săpun etc.) A (se) strânge, a (se) aduna, a (se) aranja pentru a forma o masă compactă. **3.** tranz. A încovoia.

Aductá, ind. prez. pers. 1 sg. *aductéz*, vb. I tranz. A adopta.

Aductát, *aductată* adj. Adoptat.

Adună vb. I tranz. **1.** A înfășura pe țevă firele toarse. **2.** A înfășura pânza pe sul la țesut. **3.** (ind. prez. pers. 2 sg. *adúii*, conj. pers. 3 *să*

adúii, pers. 6 *să adúie*) A strânge la un loc obiecte, material etc. **4.** A modela aluatul de pâine, de plăcintă etc., dându-i forma dorită. **5.** refl. (despre lapte) A se încheaga.

Adurmí vb. IV intranz. și tranz. A adormi.

Adús, *adúsă* adj. Încovoiat, arcurit.

Adusăturá s.f. art., în sint. *adusătura piciorului* = gleznă.

Advocat, *advocați* s.m. Avocat.

Aer s.n., în sint. *aerul ploii* = ceața dimineții.

Afárá adv. cu val. adj. (despre o apă) Puțin adâncă; de suprafață.

Afioná (4 sil.) vb. I A trata cu afion; a anestezia.

Afionát, *afionată* adj. **1.** Anesteziat. **2.** Amețit de băutură; cherchelit.

Afișuri s.n. pl. Afișe.

Aflá vb. tranz., în expr. *a afla seama* = **a.** a se orienta asupra unui lucru sau asupra unei situații; **b.** a observa și a înțelege caracterul cuiva sau cum funcționează ceva.

Afumárie s.f. Groapă în care se face foc și deasupra căreia se pune o leasă de nuiele pentru uscat prune.

Afumăturá s.f. Depunere din zer, pe fundul căldării în care se fierbe urda; zer rămas după ce s-a scos urda.

Afuntuí, ind. prez. pers. 1 *afúntui*, vb. IV refl. A se presa.

Afurisénie s.f., în loc. adv. *de afurisenie* = nimic; deloc.

Agá adv. Agale, încet, lent.

Agăiță, ind. prez. pers. 1 *agăițá/agăițéz*, vb. I refl. (mai ales

despre copii) A se prinde scai de cineva sau de ceva; a nu mai da drumul.

Agărăi, ind. prez. pers. 1 sg. *agărăiesc*, vb. IV intrans. A insista, a bate la cap pe cineva, astăru-i peste măsură.

Agărăit s.n. sg. Insistență, stăruință peste măsură.

Agăru, ind. prez. pers. 1 sg. *agărui/agăruiesc*, vb. IV tranz. A aștepta răbdător pe cineva sau ceva.

Agățătoare, *agățători* s.f. **1.** Toartă la găleată. **2.** Par lung, înfipt în pământ, făcut din trunchiul unui copac tânăr, cu crengile retezate aproape de tulpină, pe care țărani și păcurarii atârnă diferite obiecte gospodărești; sărciner.

Agățător, *agățătoare* s.n. Par lung, înfipt în pământ, făcut din trunchiul unui copac tânăr, cu crengile retezate aproape de tulpină, pe care țărani și păcurarii atârnă diferite obiecte gospodărești; sărciner.

Agăvără, ind. prez. pers. 1 sg. *agăvărez*, vb. I tranz. A se uita cu poftă la ceva ce nu-i aparține.

Agăvări, ind. prez. pers. 1 sg. *agăvăresc*, vb. IV tranz. v. **agăvără**.

Agăță vb. I tranz. și refl. A (se) prinde, a (se) apuca (ceva sau de ceva).

Áger, *ágeră* adj. Ascuțit, tăios.

Ageriână s.f. Varietate de viță-de-vie nealtoită.

Agérie s.f. v. **ageriână**.

Agerie s.f. v. **ageriână**.

Aghipét s.m. **1.** Drac. **2.** Însoțitor. **3.** Slugă.

Ágimă (3 sil.), *ágimi* s.f. Varietate de ceapă cu tulpinile foarte subțiri care cresc în formă de tufă.

Agmidalită s.f. v. **amigdalită**.

Ágost s.m. Numele lunii august.

Agravít, *agrávítă* adj. Înrautățit, agravat.

Agugulí, ind. prez. pers. 1 sg. *agugulésc*, vb. IV intrans. A hăuli.

Aguríd, *agurízi* s.m. Strugure acru, necopt.

Aguridă, *aguríde* s.f. **1.** Strugure mănânat, cu boabe mici. **2.** Rod la viță-de-vie (în cantitate mică) în primii ani după plantare.

Agurizá, ind. prez. pers. 1 sg. *agurizéz*, vb. I tranz. A acri o ciorbă cu *aguridă*.

Agurizár, *agurizári* s.m. **1.** Strugure acru, necopt. **2.** Strugure cu bobul mănânat.

Águst s.m. Numele lunii august.

Ai interj. Hai, haide.

Áia, *álea/áleá* pron./adj. dem. f. Acea.

Aiázmă s.f. **1.** Aghiazmă. **2.** Rachi.

Aíceá adv. v. **aíceá**.

Aíceáșá (4 sil.) adv. v. **aíceáșá**.

Aíceáșá (4 sil.) adv. **1.** Aici.

2. în loc. adv. *de-aicea* = după aceea, pe urmă.

Aida-aida loc. adv. Încet, alene.

Aieptá vb. I tranz. A aranja, a potrivi, a pune la punct.

Áilaltă adj. pron. dem. Cealaltă.

Áilantă adj. pron. dem. Cealaltă.

Aimândói num. Amândoi, ambii.

Aimaná, *aimanále* s.f. Hai-mana.

Áină, *áine* s.f. Haine.

Ais interj. v. **hais**.

Aiște adv. Vraște, în dezordine, în neorânduială; fără stăpân, în voia sorții; (despre uși, ferestre) larg deschis; în lături.

Aitíc, *aitícuri* s.n. v. **haitíc**.

Ajóm s.n. **1.** Ajunul postului. **2.** Post.

Ajomí vb. IV intrans. v. **ajumí (3.)**.

Ajumá vb. I tranz. v. **ajumí (3.)**.

Ajumí, ind. prez. pers. 1 sg. *ajuméz*, vb. IV **1.** tranz. A se juca de-a (v-ați) ascunselea. **2.** intrans. A ațipi; a adormi. **3.** intrans. (în jocurile de copii) A miji.

Ajumít s.n. Jocul de-a (v-ați) ascunselea; art. și în loc. subst. *de-a ajumitul*.

Ajumíta s.f. art. Numele jocului de copii „de-a v-ați ascunselea”; și în loc. subst. *de-a ajumita*.

Ajuní, ind. prez. pers. 1 sg. *ajunésc*, vb. IV **1.** A nu mânca nimic (a ține post negru) în preajma unei mari sărbători religioase. **2.** A răbda de foame.

Ajúns adj., în sint. *ajuns cu băutura* = amețit, cherchelit.

Ajurmí vb. IV tranz. v. **ajumí (3.)**.

Ajurná vb. I tranz. v. **ajumí (3.)**.

Ajutát s. Ajutor, întrajutorare.

Ajutáte, în loc. adv. *pe ajutate* = ajutându-se reciproc.

Ajutátele v. **ajutáte**.

Ajutátelea v. **ajutáte**.

Ajutátór, *ajutátóri* s.m. Brăcinar între coarnele plugului.

Ajutór, *ajutoáre/ajutóri* s.n./s.m.

1. Chingă la căpriori. **2.** s.n. Scândură care, pusă de-a curmezișul doagelor din fundul unui vas, îi mărește rezistența. **3.** (cu pl. *ajutoáre*) s.n. art., în sint. *ajutorul tălpeților* = fiecare dintre cele două brațe ale războiului; *ajutorul coarnelor* = brăcinar la plug.

Al adj. dem./art. adj. Cel.

Ala pron./adj. dem. Acela.

Alái s.n. Gălăgie, larmă, zgomot.

Alaláie s.f. **1.** Lătrăturile mai multor câini care se țin după cineva în mers. **2.** Mulțime de copii gălăgioși.

Alalált, *alaláltă* pron./adj. dem. Celălalt.

Alalánt, *alalántă / alălántă* pron./adj. dem. v. **alalált**.

Alamá, *alámi* s.f. Bubuliță albicioasă, molipsitoare, care apare, la oameni, în colțurile gurii; zăbală.

Alángă, *alángo/alăngi* s.f. Coarda viței-de-vie sălbatică sau agățătoare.

Alántaieri adv. v. **alántăieri**.

Alántă, *alánte* adj. dem. Cealaltă.

Alántăieri adv. Alaltăieri.

Alántări adv. v. **alántăieri**.

Alánteri adv. v. **alántăieri**.

Alárteri adv. v. **alántăieri**.

Alát, *aláturi* s.n. **1.** Lanț gros, pălimar; lanț gros cu care se trage